

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 frc.
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
 „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumăra-
 țune și inserțiuni la Administrațiunea Tipog-
 rafiei și Librăriei diecezane în Caransebeș
 Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concurse,
 edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Pentru zidirea seminarului

1. *Dela com. bis. Mehadica* 20 cor., răscump. cununei eterne pt. Marșavela.
2. *Dela Nicol. Stoiia preot Șipet* 10 cor., răscump. felicit. de an. nou.
3. *Dela Trifon Ardelea Surducul-mic*, 15 cor., venitul petrecerii școlare.
4. *Dela Ioanichie Neagoe Petre*, 12 cor., răscump. felicit. de an. nou.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul
 Episcop al Aradului, Orășii-Mari, Ienopolei și
 al Hălmaajului, precum și al părților adnexate
 din Bănatul-Timișan.

*Iubitului cler și tuturor credincioșilor din epar-
 hia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl
 și Domnul nostru Isus Cristos, împreună cu sa-
 lutarea noastră arhierescă.*

„Nașterea Ta Cristoase Du-
 mnezeul nostru răsărit-a lumii
 lumina cunoștinței“

Troparul Praznicului.

Iubiților creștini și fiu sufletești!

S'a împlinit un period de zece ani, de când în deplină cunoștință a legăturii duhovnicești dintre mine și dintre voi, în deplină cunoștință a chemării și datorinței mele arhieresti, nu numai n'am încetat a mă cugeta la voi și a mă ruga la sfântul altariu pentru binele și fericirea voastră vremelnică și vecinică, ci condus și de dragostea și îngrijirea, ce trebuie să aibă un arhieriu pentru eparhioții săi, n'am întrelăsat a mă pogori în tot anul cu duhul meu la voi, învățându-vă credința, dragostea și nadejdea întru Domnul și arătându-vă calea spre lumină, adevăr și dreptate, ca totatătea mijloace spre ajungerea scopului vieții omului pe pământ.

Cuprins de acest dor ferbinte, pătruns de acest ideal pe cât de măreț pe atât și de neapărat trebuincios la ajungerea scopului vieții noastre, — dor și ideal acesta, de care este cuprins sufletul săracului ca și al bogatului, al slugii ca și al stăpânului, al robului ca și al celui slobod, al cărturarului ca și al celui necărturari, al celui bătrân ca și al celui tânăr, parte bărbătească și femeiască deopotrivă, — folosesc prilejul de a mă pogori și acum cu duhul meu la voi, ca deodată cu sfânta prăznuire să vă arat, că tocmai ajungerea acestui scop al vieții omenești a fost și îndemnul și motivul, pentru care preainduratul Dumnezeu a trimis în lume pe unuhnăscut Fiul Său, Domnul nostru Isus Cristos, și printr'ânsul *pacea și lumina* cunoștinții de Dumnezeu.

Cât de mare este acest dar al păcii, acest simbol al împăcării cerului cu pământul și al omului cu Dumnezeu, cât de însemnată și de mare trebuință este lumina cunoștinții de Dumnezeu pentru viața omului, creștinul adevărat o va înțelege și o poate înțelege, deloc ce se va cugeta la adevărul recunoscut de tot omul cu judecată sănătoasă, că **pacea** este chezeșia la tot *binele* atât în casă și familie, cât și în societate, în stat și lume deopotrivă; iar **lumina** cunoștinții de D-zeu este **unica** cale, care duce și care poate duce pe om la scopul pentru care este zidit.

Mărimea și însemnatatea darului păcii și al luminii cunoștinții de D-zeu, deci mărimea și însemnatatea acestor daruri dumnezeiești o va înțelege și aprecia creștinul cu frica lui Dumnezeu și mai bine, dacă își va da seamă de starea omenimii din legea veche, de acea stare plină de suspin și durere, când omul nu era socotit de om înaintea semenilor săi, când cel slab era o jucărie în mâna celui tare, când cel sărac era robul celui avut, când adevărul omului — în trufia sa, îndepărtându-se de D-zeu, de lege și de dreptate, de lumină și de adevăr — i-se întunecase mintea și-ș pierduse libertatea voinței întru atâta, încât naia vieții sale era să se cufunde în pră-

pastia întunecului păcatelor și a fărădelegilor sale proprii.

Când acum ne vom cugeta la adevărul, că fără pacea și dragostea aduse de Cristos pe pământ nici nu se poate închipui viața creștinească, când astfel ne dăm seamă, că pentru viața sufletească a omului, pacea și lumina cunoștinții de D-zeu sânt mărgăritare mai scumpe și de mai mare preț decât toată averea și podoaba trecătoare a lumii acesteia, cândne mai cugetăm și la aceea, că aceste daruri s'au dat omului chiar atunci, când viața și faptele lui strigau după judecată și osândă cerească, este de înțeles, că ele nu s'au dat omului nici ca răsplată a credinței și a vredniciei sale, nici ca recunoaștere și răsplată a virtuților și a faptelor sale, ci s'au dat numai și numai din nemărginita dragoste a lui Dumnezeu față cu făptura sa cea alcasă, deci față cu omul zidit după chipul și asemănarea sa spre sămânul vădit, că «*Dumnezeu nu voește moartea păcătosului, ci ca să se întoarcă și să fie viu*» (Ezech. 33, 11).

Iubiților creștini și fii sufletești!

Învrednicindu-ne și noi să ajungem această nouă prăznuire a Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos, cuvine-să nainte de toate, ca la aceasta *milă a păcii* noi să răspundem cu **jertfa laudei**.

De aceea veniți iubitorilor de praznic să întâmpinăm și noi pe Fiul lui Dumnezeu cu bucuria îngerilor, să-i închinăm *credința* noastră curățită ca și aurul prin foc, *dragostea* noastră fără prihană ca și smirna cu bună mireasmă, iar **nădejdea** noastră să o înălțăm către Dumnezeu, cum să înalță fumul tămâiei spre ceriu. Veniți deci să facem și noi mărturisirea credinții noastre despre darul dragostei, ce ni-s'a dat și astfel să cântăm în inimile noastre cu veselie creștinească troparul zilei: «*Nașterea Ta Cristoase Dzeul nostru răsărit-a lumii lumina cunoștinții*»...

Când acum ochii inimii mele stau iarăș față în față cu ochii inimilor voastre, știu să-m dau seamă de ceea ce am văzut însumi cu ochii și am simțit cu inima, știu adecă să-m dau seamă de faptul, că ploile începute pe timpul dezvoltării și coacerii spicoaselor au ținut lanț și pe timpul secerișului, al strânsului și al trieratului, și că eșirea repetită a văilor și a râurilor din alviile lor nu numai a mișcorat cvantitatea și calitatea rodului așteptat de muncitor după sudoarea sa, ci pe multe locuri a dus și sămănăturile, nimicindu-le de tot, precum a nimic și nutrețul vitelor, care era tăiat ori în tăiere pe acel timp.

Știu deci să-m dau seamă, că acestea și alte întâmplări ale anului acestuia au schimbat cumpăna de împărțire și întrebuințare a rodului

așteptat și astfel au sporit neajunsurile și au îngreunat traiul vieții multora și dintre voi, dar oricât de mari ar fi aceste neajunsuri, ele nu pot turbura bucuria și veselia sfintei prăznuiri, pentru că această bucurie și veselie trebuie să izvorească din credința omului în Dumnezeu și din nădejdea în el; iar credința și nădejdea nu se pot schimba nici după mersul vremii, nici după rodul anului, ci trebuie să rămână statornică și neschimbată, precum neschimbată rămâne și însămnătatea sfintei prăznuiri fără privire la aceea, dacă ea cade în zi cu soare și senin ori în zi cu ploaie și ninsoare.

Deși urmările întâmplărilor acestui an sânt și vor fi simțitoare pentru mulți și dintre voi, să nu uitați a vă da seamă, că nenorocirile ce-l întâmpină pe om în viață sânt: ori **ispite** dela D-zeu, ca să văză statornicia lui în credința, cum a fost pusă la probă credința dreptului Iov, ori sânt anumite **pedepse** cerești, de cari ambele omul trebuie să-și dea seamă fără să decadă cu duhul și fără să se întristeze peste măsură.

Că nenorocirile, ce întâmpină omul în viață, sânt oare numai ispite și probe de credință ori sânt adevărate pedepse ale judecării dumnezeiești, creștinul poate afla însuș, dacă își va întreba conștiința sa: cum a cinstit pe D-zeu și cum a plinit poruncile lui, cum a cinstit și plinit poruncile sf. noastre biserici, cum a primit sfintele taine, deci cum ș-a plinit peste tot datorințele către D-zeu, către sine însuș și către deaproapele său; pentru că știut este: că fieștecine de după faptele sale ori să va preamări ori să va judeca; precum știut este și aceea, că darul și binecuvântarea cerească să dă fiecăruia numai în măsura dragostei sale, care este însaș «*plinirea legii din inima curată, din cunoștința bună și din dragoste nefățarnică*» (1. Tim. I, 5).

Tocmai de aceea, dacă în oglinda conștiinții voastre veți afla, că nenorocirile ce întâmpinați sânt numai ispitiri, deci probe despre statornicia credinții voastre, nu decădeți cu duhul, nici nu vă întristați peste măsură, ci oricât de grele ar fi acele ispitiri, să aveți în vedere adevărul cuvintelor sfintei Scripturi: «*Credincios este Dumnezeu, care nu vă va lăsa pe voi să vă ispititi mai mult decât ce puteți*» (I Cor. 10, 11).

Dacă însă veți afla, că nenorocirile sânt anumite **pedepse** ale dreptății dumnezeiești, nu numai să nu decădeți cu duhul și să nu vă întristați peste măsură, ci cu atât mai vârtos luați îndemn de a vă întreba: nu cumva vă sună și vouă ori măcar unora dintre voi plângerea prorocului: «*Auzi ceriule și ascultă pământule, că Domnul a grăit: fii am născut și am înălțat, iar aceia s'au lăpădat de mine. Cunoscut-au boul stăpânul și azinul ieslea Domnului său, iară fiii lui*

Israil nu m'au cunoscut pe mine și poporul meu nu m-a înțeles» (Isaia I, 2. 3); iar dacă veți afla că vă sună și vouă, nu întârziați a da ascultare cuvintelor psalmistului care zice: «*Luafi învățătură, ca nu cumva să se mânie pe voi Domnul și să perifi din calea cea dreaptă*», (Ps. 2, 10).

Ca să puteți lua adevărata învățătură, dați-vă seamă de cecace vedeți în toate zilele, cum adevărat pruncul certat de tatăl său cercă și află mângăere în brațele mamei sale; cugetați-vă și la ceea ce știți cu toții, că cerbul rănit de arma vânătorului cercă și află alinarea durerii ranelor sale în apa curată a izvoarelor.

Când astfel pruncii, urmând legii firii, știu unde să-și caute alinarea suspinului, și când cerbul mânat de acea lege, știe unde să-și afle vindecarea ranelor sale, ce este și ce poate fi mai natural pentru om, decât să-și dea samă de legătura sa cu Dzeu și să asculte porunca Ziditorului său, care așa grăește: «*Întoarceți-vă către mine și eu mă voi întoarce către voi*» (Zah. 1, 3).

«*Veniți la mine cei ostăniți și însărcinați și eu voi odihni pe voi*» (Matei 11, 28).

«*În ce chip mângăie pe cineva mumă-sa, așa și eu vă voi mângăia pe voi și în Ierusalim vă veți mângăia*» (adecă în biserică. Isaia 6, 13).

Socotind deci starea în care ne-a aflat sf. prăznuire, ce alt sfat mai potrivit trebuințelor vieții voastre creștinești v'aș putea da, decât acelace ni-l dă sfânta carte chiar și prin cuvintele de sus, a căror înțeles este acela, că omul numai în legătură cu Dumnezeu are și poate avea viață, și că adevărata mângăere în năcazurile sale omul o poate afla numai în biserică întemeiată de ununăscut Fiul său, Domnul nostru Isus Cristos.

De aceea, vă sfătuesc cu toată puterea cuvântului arhieresc: să puneți tot mai mare preț pe deșteptarea minții voastre întru lumina cunoștinții de Dumnezeu și să ascultați și să pliniți cu tot libovul inimii voastre poruncile dumnezești și cele ale sfintei noastre biserici străbune.

Să cercetați deci sf. biserică în Dumineci și sărbători cu sârguință, dar și cu credință și cu dragoste, pentru că biserică noastră străbună este lăcașul mării lui Dumnezeu, ea a fost cetatea de apărare a limbii și a credinții noastre strămoșești; ea a fost și este izvorul de tămăduire și limanul de mângăere a tuturor ranelor vieții noastre sufletești.

Nu uitați a vă ruga lui Dumnezeu în toate zilele vieții, iar în zilele grele, cum sânt și cele prin cari trecem, nu încetați a vă ruga lui Dumnezeu cu cuvintele: «*Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri pe mine, nici cu iufimea Ta să mă cerși*» (Psalm 37, 1). Rugați-vă lui Dumnezeu

cu umilință, dar și cu osârdie dintru adâncul sufletului, pentru că: «*Aproape este Domnul de toți ceice-l cheamă pe el, de toți ceice-l cheamă pe el întru adevăr*» (Psal. 144, 19).

Fiți sârguitori la lucrurile și întreprinderile voastre, dar și cu cumpăt la folosirea câștigului vostru, luând pildă și din faptul, că deși urmările ploilor și ale potopului acestor doi ani din urmă s'aur esimțita proape pretutindenea, dar totuș urmărirea acestor nenorociri au apăsă și apasă mai greu și de tot greu umerii acelorora, cari prin necumpătul traiului vieții au devenit robi plăcerilor, robi obicinuinții cu păcatul și iobagi creditorilor cămătarnici.

După cari toate rugând pe Dumnezeu, să facă loc acestor sfaturi și învățături în inimile voastre, să primească sf. rugăciuni și sfintele daruri ce s'au adus și s'au sfințit, închei cu rugăciunea, ca: «*Domnul nostru I. Cristos și Dumnezeu și Tatăl nostru, care ne-a iubit pe noi și ne-a dat mângăere vecinică și nădejde bună prin dar, să mângăie inimile voastre și să vă întărească întru tot cuvântul și fapta bună*» (II. Tesal. 2, 16. 17), ca astfel să puteți avea parte de aceste și alte sante sărbători cu deplină mângăere și bucurie sufletească. Amin.

Arad, la sfintele sărbători ale Nașterii Domnului din anul 1913.

Al vostru tuturor

de binevoitor

laan I. Papp m. p.
Episcopul Aradului.

Chestiunea manualelor de Religione pentru școlile medii

(Urmare)

Și acum fie-mi permis să fac — pro domo — două *reflexiuni* în legătură cu principiile atinse mai sus.

I. La A, 4. am zis, că „în unitățile metodice ale istoriei biblice să se păstreze cât se poate textul sfintei Scripturi“.

În conformitate cu acest principiu, am compus manualele mele de Istoria biblică.

Cătiheți învechiți, cunoscuți și necunoscute mie, nu se pot împăca cu principiul citat. Unul dintre ei, — de altminterlea autorul mai multor manuale de religione — susține „teoria“, că piesele din manualele de Istoria biblică „să tracteze fondul biblic în cel mai ușor stil, întocmit după priceperea copiilor, și totuș ireproșabil ca formă estetică și ca precizie în exprimare. Elevul când cetește trebuie să înțeleagă tot, chiar și fără explicarea învățătorului. Numai termini noi, noțiuni nouă au trebuința de explicare“.

Pentru a ilustra principiul acceptat de mine și „teoria“ citată mai sus, las să urmeze paralel — fără comentariu — aceeaș unitate metodică scoasă

din un manual al meu:

*Pruncul Isus
în templu*

Iosif și Maria se duceau în fiecare an în Ierusalim la sărbătorirea Paștilor. Și Isus s'a dus cu ei, când a fost de doisprezece ani.

din o carte a autorului „teoriei“:

Isus ca prunc în biserică

Departate, departate, colo unde resare soarele, este o țară frumoasă, ca țara noastră. În acea țară, care se cheamă Palestina, a trăit Domnul Hristos. Când a fost Domnul Hristos pe pământ, în Palestina nu era decât numai o singură biserică într-un oraș mare și frumos, în Ierusalim. De aceea oamenii, cari locuiau departe de Ierusalim puteau să meargă și să se roage lui Dumnezeu în biserică numai la sărbătorile cele mari. Când a fost de 12 ani, Domnul Hristos a rugat pe maică-sa să-l ducă și pe el la biserică. Maică-sa Maria l-a luat cu sine, când a mers pe la Paști la biserică. Ei fiind oameni sărmani au mers pe jos mai multe zile, căci Ierusalimul cu biserică erau departe de casa lor. Și totuși Domnul Hristos s'a dus cu drag și cu voie bună.

După mai multe zile de călătorie Dl. Hristos a ajuns ostenit la Ierusalim. Dar nu se poate spune cum s'a bucurat când a văzut orașul cel mare și frumos. El a uitat de toată osteneala călătoriei și nu putea să mulțamească din destul măicuții sale, pentru că l-a adus la Ierusalim. Dar apoi când a intrat în s. Biserica, el nu mai putea de bucurie. În s. Biserica Dl. Hristos nu se gândea decât la Dumnezeu care locuște în acea casă frumoasă, și nu se uită decât drept spre Altar, acolo unde preoții slujeau și se rugau lui Dumnezeu. Pentru lumea înreagă n'ar fi vorbit el ceva cu vrul alt copil și nu s'ar fi întors într-o parte sau în alta.

La sărbătorile paștilor, la care se duseseră în Ierusalim, dl. Hristos cu măicuța sa și cu îngrijitorul său, sfântul Iosif, mergeau în toate zilele la s. Biserica și se rugau lui Dumnezeu. După ce au trecut serbătorile, Maica Precista cu s. Iosif și cu ceilalți oameni au plecat către casă. Pruncul mergeau naninte tot doi cu doi, apoi urmau oamenii cei mari. Maica Precista credea că și dl. Hristos mergea înainte cu ceilalți copii. Ea uitase, că dl. Hristos a rămas în Biserică. Seara l-au căutat în toate părțile, au întrebat pe rudeni și cunoscuți, dacă l-au văzut cineva. Atunci Maica Precista și-a adus aminte că dl. Hristos a rămas în biserică și s'a speriat crezând că se va fi rătat. Supărată și înfricată s'a întors din drum cu sf. Iosif și a căutat pe dl. Hristos în Ierusalim.

Maica Precista cu s. Iosif au aflat pe dl. Hristos în s. Biserica, acolo unde era școala. Dl. Hristos îi mai place în școală și în s. Biserica decât acasă. În școală erau mulți învățători. Învățătorii se numeau cărturari. Fiecare învățător avea câte o carte sfântă dinaintea. Cartea aceea sfântă se numește „Sfânta Scriptură“ sau „Biblie“. Și Dl. Hristos sta liniștit între învățători și asculta ce vorbeau ei. Când voia să afle ceva de la ei, el îi întreabă; și când îl întreba pe el, le răspunde așa de cuviincios și de priceput, încât toți se mirau de înțelepciunea lui.

Maica Precista, tare s'a bucurat, când a aflat pe Dl. Hristos în s. Biserica și i-a zis: „fiule, te-am căutat cu durere“. Dl. Hristos i-a răspuns: „De ce m'ai căutat pe aia și n'ai venit de-adreptul aici în s. Biserica, de oare-ce știi că mie-mi mai place să fiu în casa Tatălui meu celui ceresc și să ascult cuvântul lui?“ După aceasta Dl. Hristos s'a dus iarăși acasă cu măicuța sa și cu îngrijitorul său, cu sf. Iosif, fiindu-le lor supus și ascultător. De aceea l-au iubit pe el Dumnezeu, Maica Precista, s. Iosif și toți oamenii. Și fiindcă ascultă de cei mari, cum creștea se făcea tot mai înțelept, și tot mai mult îl iubea Dumnezeu și oamenii.

Și sfârșindu-se zilele sărbătorii, când s'au întors ei, Isus a rămas în Ierusalim fără știrea lor. Și socotind ei, că Isus este cu ceilalți soți de călătorie, au venit cale de o zi; și l-au căutat printre rudeni și printre cunoscuți și neaflându-l s'au întors la Ierusalim.

Și după trei zile l-au aflat în templu zăcând în mijlocul cărturarilor ascultându-i și întrebându-i. Și toți, cari auziau pe Isus, se minunau de priceperea și răspunsurile lui. Și văzând ei pe Isus s'au spăimântat; și a zis către el mama lui: „Fiule, de ce ai făcut nouă așa? Iată dorindu-te te căutam“. Și a zis către dânsii: „Ce este, că mă căutați? Au n'ați știut, că întru cele ce este ale Tatălui meu se cade mie să fiu?“

Și a venit Isus cu dânsii în Nazaret, și era supus lor. Și Isus sporiă cu înțelepciunea și cu vârsta și cu darul lui Dumnezeu și la oamenii.

De „teoria“ catihetilor învechiți se ține și celebrul dela Caransebeș, care a împărțit redactorului „Chestiunii manualelor în școalele noastre secundare“ (vezi pag. 28, 29), că manualele mele de Istoria biblică, cari se propun la Institutul pedagogic din Caransebeș, sunt „necorespunzătoare“. Dânsul ar dori poate, ca piesele luate din sfânta Scriptură să fie redactate într-un stil „plin de fantazie“ și „înflorit“.

La aceste aberațiuni „catihetice“ aș putea răspunde simplu cu cuvintele unui catihet (catolic), care zice: „Ce privește textul istorioarelor biblice, acestea să se răzime cât se poate pe expunerea și limba sfintei Scripturi. Dacă nu ținem cu tărie la acest principiu, apoi se dă teren liber subiectivismului; și sigur nimeni nu va meri să istorisească mai simplu, mai puternic și mai frumos ca sfânta Scriptură. În acest punct domnește un consimțământ aproape general“ (Bericht über die Vorhadlungen des Kongresses für Katechetik, Wien 1912, I. pag. 167).

Dar chestiunea textului biblic în manualele de școală este cu mult mai importantă, decât se crede la noi, de aceea fie-mi permis a insistă mai mult asupra acestei chestiuni. „Sunt două păreri cu privire la forma istorioarelor biblice — zic cei mai vestiți pedagogi de astăzi. — Părerea primă este, să ne ținem strict de textul biblic; după părerea a doua trebuie să lăsăm libertate catihetului, ca să istorisească în forma, ce o poate plăsmui talentul lui. Noi socotim, că ambele păreri sunt greșite. Nu putem urma strict textului biblic, pentru că prea adese ori întâlnim în el cuvinte și construcțiuni, ce sunt prea grele pentru priceperea elevilor. Defectele traducerii asemenea îngreunează de multe ori înțelegerea. Dar cu atât mai puțin ne putem lua după cei ce povestesc — de pildă — istoria lui Avram ori alui Iosif luând de model păteniile lui „Fritschen cel bun“ din Abcdare. Este și aceasta o extremitate, de care trebuie să ne ferim chiar mai mult decât de cea dintâi. Extremul acesta în tot cazul rezultă din tendința, de altfel laudabilă, de a face istorioarele biblice cât mai proprii pentru clasele inferioare. Credem însă, că aceasta este un fel de vorbă multă fără rost, o contrafacere a istoriei biblice ce numai slăbește efectul și la tot cazul dovedește o lipsă de gust și de seriozitate.... Să nu slăbim farmecul istorioarelor biblice dându-le dimensiuni disproportionale, și nici să nu le înjosim la nivelul altor istorisiri profane, căci înainte și mai presus de toate trebuie să ținem la caracterul limbii biblice. Ea este minunată și exercitează mare putere asupra inimii. Copilul trebuie ridicat printrânsa din cercul experienței zilnice, pentru ca să aibă idee de timpuri trecute, de popoare și țeri străine, de spiritul oriental și de simplitatea măreață, ce o întimpinăm în urice vechi. În această limbă putem deci schimbă numai ceea ce pentru vârsta copilului nu este potrivit, numai unde limba ne prezintă greutăți prea mari... Totuși această schimbare să se facă cu precauțiunea reverulă și cu evlavie. Înainte de toate să se păstreze, pe cât numai va fi posibil, forma dialogică într-o limbă iarăși, pe cât se poate, asemănătoare energicei limbii biblice“.

Așa scriu vestiții pedagogi protestanți Dr W. Rein, A. Pickel și E. Scheller (în „Theorie und Praxis des Volksschulunterrichts nach Herbartischen Grundsätzen.“ III. pag. 9 și 10).

Dr W. Rein et cons. sunt protestanți...

Care este părerea romano-catolicilor cu privire la limba manualelor de Istorie biblică!

Congresul catolic, ținut anul trecut în Viena, nu numai că nu admite alt text, decât cel biblic, în man-

alele de religione din școalele medii, dar mai pretinde, ca chiar „istorioarele biblice să se memorizeze din cuvânt în cuvânt. Ce nu să păstrează în memorie, este un bun spiritual pierdut și nu poate nici să lumineze sufletul nici să îndemne spre fapte. Pentru memorie — a cărei exercitare în timpul nostru dă înapoi — nu există o comoară mai de valoare ca tocmai cuvântul biblic.

„Să nu se permită școlarului a enava Istoria biblică cu cuvintele proprii. Este adevărat, că prin aceasta el se exercitează în mănarea limbei; dar învățământul biblic are ținte mai înalte, decât cele limbistice. Cuvântul biblic are să familiarizeze pe școlar cu modul de gândire religios de mii de ani, are să-l introducă în limba lui Isus Cristos, a însuș Logosului. Din cuvântul biblic izvorăște o imenză putere educatoare, recunoscută fără incunjur de cele mai mari spirite. Biblia nu să poate pune pe o treaptă cu operele poezilor și cugetătorilor noștri, ea aparține mai ales ordinii supranaturale și-și are originea sub influența Spiritului dumnezeesc... Noi putem expune istorioarele sfinte cu foarte multă știință, destoinicie și zel; espunerea noastră rămâne cuvânt omenesc: slab, nedepțin, trecător și supus rătăcirii. Numai în cuvântul Bibliei să revarsă spiritul și vieța aceluia, care eri, astăzi și în veci este și rămâne acelaș: Isus Cristos, în veci preamărit“ (Referate des Kongresses für Katichetik, Wien 1912. II. p. 34 și 36).

(Urmează)

Muzica noastră bisericească

În modestul meu tractat¹ de astăzi voesc, să vă întrețin cu unele constatări actuale din domeniul muzicii noastre bisericești. O fac aceasta nutrind firma convingere, că muzica în biserică este unul dintre mijloacele cele mai eficace pentru atragerea și împrietenirea credincioșilor cu serviciile dumnezești, respective cu biserică.

Astăzi cu deosebire, când contingentul dușmanilor față de biserică e în creștere continuă, e bine, ca noi, cei mai chemați reprezentanți ai bisericii să ne ocupăm cu toate mijloacele de conservare ale ei, cărora dându-le atențiunea și însemnătatea cuvenită, să le cultivăm cu stăruință, contribuind astfel la binele și prosperarea bisericii.

Am zis, că unul dintre aceste mijloace e și muzica în biserică.

Ce e muzica?

Muzica e arta, ce să servește de tonuri pentru a exprima anumite simțăminte; prin urmare muzica bisericească este o expresiune prin tonuri a simțămintelor religioase.

În biserică noastră națională muzica bisericească s'a cunoscut și să cunoaște numai în forma muzicii vocale, fiind cea instrumentală cunoscută și practizată în alte biserici — cea apuseană.

Muzica bisericească vocală e, incontestabil, cea mai înaltă și cea mai perfectă expresiune a simțămintelor religioase, nu numai pentru că vocea omenească e neîntrecută în frumseța interpretării, ci pentru că ea e însoțită în acelaș timp de text, în care prin cuvinte înțelese să întregește expresiunea. Așadar frumseța melodică pe de o parte și textul cântării pe de altă parte fac să să înțeleagă superioritatea muzicii vocale față de cea instrumentală în biserică.

Influența cea mare, ce o are peste tot muzica asupra simțământului, este un lucru îndeobște cunoscut, și tocmai de aceea încă din vechime s'a pus mare pond pe cân-

tarea bisericească. Conduși de aceste vederi înaintașii noștri — generația trecută — a și atribuit mai multă însemnătate cântării bisericești, care forma — așa zis — ocupațiunea principală și predilectă a celor ce se dedicau chemării preoțești și învățătoarești. Scrupulozitatea și pedantismul dovedit de vechii cantori bisericești e încă și azi un ce greșit apreciat de mulți dintre noi.

Azi trăim cu totul în alte împrejurări.

Orele consacrate cântării bisericești în institutetele noastre teologice—pedagogice nu ajung nici pentru a învăța strictul necesar, și aceasta cu atât mai puțin nu, cu cât acest obiect nu să tractează cu destulă seriozitate și zel. Orele de cântare bisericească în institutetele noastre teologice—pedagogice s'au împărțit — prin restrângere — de aceeaș soartă, ca și orele de religione din școalele noastre populare; iar rezultatul să vede și să prevăde: contingentul de cântăreți, ce-l dau institutetele noastre amintite, e în decreștere continuă.

Să înțelege, că cu aceasta urmează în raport direct și degenerarea cântării bisericești, care să mărește prin lipsa de uniformitate, ce să observă în această privință la noi, nu numai față de frații cei din Țara liberă sau din alte țări, ci chiar și față de cei din alte părți ale metropoliei noastre.

Ce privește însușirea cântării bisericești, în timpurile mai noi să crede, că s'a câștigat mult prin aceea, că s'au fixat pe note cântările. Câștigul acesta însă, între împrejurările de azi, e mai mult aparent decât real. Și iață dece:

Pe vremea, când cântarea să învăța fără note, cântărețul, prin exercițiul mult ce trebuia să-l facă, își însușea cu desăvârșire melodiile, pe cari apoi devenia stăpân și nu le mai uita. Azi să învăța d. e. un irmos de pe note într'o oră, dar — dat fiind că cântărețul nu e stăpân pe melodie și nu e nici prea bun cunoscător de note, — ușor poate eși din ogaș și ținând apoi orbiș la raportul notelor, o ia — cum să zice — pe „glasul gurii“. Cazuri de acestea să văd des la cantorii de acum, cari nu se pot mișca așa liber, ca cei vechi.

Mai sânt apoi și alte împrejurări, cari strică cauzei. Astfel: cântările bisericești nu sânt nici fidel, nici corect aranjate pe note; să păstrează apoi prin copieri din an în an, așa că erorile sporesc cu atât mai mult, cu cât ceice le copiază adeseori sânt rău certați cu cetirea notelor. Cea mai bogată colecție a cântărilor noastre bisericești e până acum „Sentinela“ părintelui Terenție Bugariu, care însă nu s'a apreciat și nu să apreciază după merit, probabil din cauza tonului din „Preamărit“ opului, prin ce însă să face o mare nedreptate autorului, care a adus servicii reale și considerabile cauzei.

Cumpenind deci toate aceste neajunsuri, precum și lipsa de o demnă apreciere, ce să observă în institutetele noastre teologice—pedagogice, față de cântarea bisericească, nu să poate aștepta la un rezultat mai bun decât cel descris aci.

Sub influința dezvoltării artei muzicale a luat un frumos avânt cântarea bisericească armonică. Compozitorii muzicali au dat cuvenită atențiune și cântării bisericești ocupându-se cu ea. Dar precum orice lucru bun își are și partea slabă, așa și aici. Îndeosebi în zilele noastre compozitorii răsar ca ciupercile după ploaie. Pelângă puținii compozitori, buni și pricepuți, avem și mulți necheinați cari cred, că dacă o melodie o irecare e forțat armonizată pe 4 sau 6 voci trebuie să și fie bună; iar că melodia respectivă e potrivită ori nepotrivită — aceea pentru ei e irelevant.

Aduc ca exemplu liturgia compusă de învățătorul Birou din Ticvaniul-Mare, pe care am auzit-o în 2-3 rânduri. Pe autor nu-l cunosc decât din compoziția lui.

¹ Citit în conferința pastorală din 1912.

Pot să zic însă, că pentru un om cu puțin auz muzical e o adevărată tortură să asculte până la sfârșit această liturgie, la care un „Doamne îndură-Te spre noi” e forțat să treacă prin un șir lung de undulațiuni fără rost; dar apoi celelalte? — o adevărată „clăie peste grămadă”. Contrastul între rugăciunea simplă și binefăcătoare și între rugăciunea chinuitoare a acestui compozitor, — izbește grozav.

Aci ne întâlnim și cu lipsa de apreciere a conducătorilor de coruri, cari aleg astfel de compozițiuni și apoi mai fac și alte greșeli, când aleg compozițiuni nepotrivite cu gradul de cultură al cântăreților, precum și al ascultătorilor. Îm aduc aminte, că pe vremea când eram student corul din comuna mea (Biniș) executa „Cherovicul” — mi-să pare de Slaviansky, în care vocile nu merg paralel, ci la anumit loc separându-se trec printr'o confuzie măestrită, ca apoi iarăș să se reunească. Efectul general al acestei cântări artistice s'a caracterizat prin sentința neapelabilă rostită de babele satului, că „coriștii au smintit”, „nu baș știu bine”, iar alții ziceau: că „se îngână” ș. a. m. d.

De cea mai potrivită liturgie pentru corurile noastre țărănești o consider pe a lui Vidu.

Alt rău am observat la cântările funebreale.

Aici compozitorii noștri cad aproape toți în aceeași greșală, că imitează adecă pe apuseni, intrucât toate compozițiunile le fac în tonalitate „minoră” sau „moll”. Acesta e un lucru străin și absolut nepotrivit cu spiritul cântării noastre bisericești, căci la noi în biserică nu există, sau cel puțin eu nu cunosc nici o cântare în tonalitate *minoră*, afară de „sfânt” dela liturgia sf. Vasile, și iarăș sănt mulți, cari nici pe acesta nu-l cântă în „moll”!

Tot așa o imitare nepotrivită îmi pare și alegerea armoniei la clopote în trison „minor”, ceea ce desigur să face la recomandarea străinilor. Eu aflu de mai potrivit la clopote trisonul „major”, care e limpede, sonor și deciziv și nu posomorât, melancolic ca cel „minor”.

Că cântarea în tonalitate „minoră” nu e potrivită cu spiritul cântării din biserică noastră națională — să mai vede și de acolo, că la noi Românii nici cântarea poporală profană nu e în tonalitate „minoră”; până chiar și doinele noastre, atât de duioase, sănt toate — afară doară de cele împrumutate — în tonalitate „majoră”.

Astfel și vechile cântări funebreale și rezponzoriile ce le cântă școlarii și pe cari le-am moștenit dela străbunii noștri, — sănt în tonalitate „majoră”. Măiestrul Vidu, aranjându-le acestea pentru cor, a făcut în prefață aprecieri în merit, preferindu-le pe acestea și din acel punct de vedere, de care se călăuziau strămoșii noștri, cari considerau moartea ca o trecere într'o viață mai fericită.

Peste tot caracteristica cântării noastre bisericești e tonalitatea „majoră”, dela care nu-i ertat sa ne abatem, dacă voim să nu greșim contra spiritului ei.

Am amintit la începutul acestui tractat, că muzica instrumentală să practică în biserică apusană mai ales. La noi în biserică, și peste tot la cultul nostru divin, nu s'a practicat muzica instrumentală până acum.

A început însă de curând a să introducă la înmormântări, după datina străinilor. Am motive însă să mă declar — cât mă privește — hotărât contrar acestui lucru.

Mai nainte de toate noi nu avem marșuri funebreale și astfel cele împrumutate, să înțelege, că nu corăspund firii cântărilor noastre, fiind toate compuse în tonalitate „minoră”, caracteristica muzicii funebreale din biserică catolică.

De altă parte Românii nu sănt îndatinați a vedea fanfara la morți. E curios să să știe, ce asociațiune de idei să naște la astfel de împrejurări în țaranul nostru. Aduc un exemplu. Nu de mult am avut o înmormântare cu fanfară. Care nu ne-a fost mirarea, când, la eșirea din biserică, unul din rúdele răposatului ne agrăește pe noi preoții spunându-ne, că ar dori să să joace o horă de pomană mortului înaintea bisericii. Să știe însă, că astfel de dorințe nostime în alte locuri — din nefericire — s'au tradus în fapte — sprc scandalizarea străinilor și a tuturor oamenilor mai cu scaun la judecată. Această împrejurare a și reclamat cunoscuta întrevinire a forurilor noastre bisericești.

În genere eu susțin, că fanfarele, așa cum sănt ele pe aici, sănt numai o risipă de forțe, cari s'ar putea utiliza mai bine în alt chip.

Cel mai cuminte și mai practic lucru, ce s'ar putea face pe sate e, să stăruim să să întinzeze în tot locul, unde numai să poate, cor de băeți-școlari pe 3 voci egale. Astfel, pelângă cultivarea gustului pentru cântarea bisericească, am avea totdeauna prilejul, de a ne transporta în sfere ideale, căci de fapt un cor de băeți instruat și condus cu pricepere își face impresia că te afli pe altă lume — în cer, unde răsună corul nevinovatelor cete îngerești. O astfel de impresie mi-a lăsat mie corul școlarilor din Iam, instruat și condus de vrednicul învățător Iosif Bogdan.

* *

Închei tractatul meu cu dorința, ca fiecare dintre onorații frați preoți, cunoscând însămnătatea muzicii bisericești, să sprijinească cu drag orice inițiativă în această direcție și să contribuie însuși pe cât poate la cultivarea și dezvoltarea cântării bisericești care, precum am zis, este unul dintre cele mai practice mijloace de conservare și întărire a bisericii — ceea ce e și țânta chemării noastre.

Voivodinț, în luna Septemvrie anul 1912.

Ioan Andreescu.
paroh.

O zi de sărbătoare în Țerova.

Încă pe ziua s. ierarh Nicolae s'a răspândit vestea în tractul Bocșei, că Prea S. S. Dl Episcop diecezan Dr. E. Miron Cristea, în considerarea meritelor câștigate pentru ortodoxie, pentru biserică și școală, cât și pentru lumnarea poporului, pelângă cele sufletesti și în direcția economică, a remunerat serviciul de 40 de ani prestat la altarul Domnului ai preotului *Iulian Bumbescu*, cu înalta gratie arhipăstorească, distingându-l cu brău roșu, începând cu serbarea s. ierarh Nicolae. În aceasta zi s'au împlinit 40 de ani, de când numitul preot prin impunerea mânilor arhieresti ale fericitului episcop Ioan Popasu a primit darul apostoliei. Această veste a produs bucurie nu numai la credincioșii din Țerova, ci și la întreaga preoțime din tract, cari toți l-au cunoscut preot zelos și binemeritat.

Din motive binecuvântate, distinsul preot a rugat pre Prea On. D. protopresbiter *Mihail Gașpar*, să amâne până a doua zi după sărbarea Nașterii Domnului predarea festivă a distincției, și poate că și providența a întocmit lucrurile astfel, căci în cea zi s'a sărbătat și aniversarea bucuriei ce a avut-o întreaga comună acum 38 de ani, când pentru prima dată s'a adus la altarul Domnului jertfa cea fără de sânge în biserică cea nou zidită. Deci atât pentru preot, cât și pentru credincioși, a fost o adevărată zi de sărbătoare „Soborul Preacuratei” — ca astfel fericirea să fie deplină.

În această zi, eșind la fața locului P. On. D. protopresbiter tractual a celebrat s. liturgie împreună cu preoții *Petru Ieremia* din Câlnic și *Ioan Pincu* din Ramna, conducând strana și răspunsurile liturgice, în mod armonios, învățătorul *George Petrovicu*, iar biserica era ticsită de credincioși.

La priceasnă P. On. D. protopresbiter, făcând o introducere potrivită, în care arată solia ce o are pentru comuna bisericească și iubitul ei preot, invită pe preotul *Petru Ieremia* a da cetire literilor arhipăstorești, prin care pelângă binecuvântarea arhierescă împărtășită întregii „obște creștinești“, mănecând dela cuvintele apostolului *Pavel* către *Timotei* (I. 5, 17). „Presbiterii, ceice-și caută bine de diregătorie, să să învrednicească de îndoită onoare“, îl distinge pe preotul *Iulian Bumbescu*, în vederea meritelor pentru ortodoxie, biserică, școală și înaintarea poporului în cele culturale și economice, cu care s'a binemeritat în decurs de 40 de ani, cu brâu roșu, începând dela sărbarea s. ierarh *Nicolae*. După cetirea literilor arhieresti, P. On. D. protopresbiter, în cuvinte avântate felicită pe preotul *Iulian Bumbescu* la distincția primită, și între sunetele unui „Mulți ani!“ cântat pe vechea melodie bisericească, îl descinge de brâul vânat și-l încinge cu brâul roșu pe sărbătoritul preot. A fost foarte înduioșător acest moment, căci în ochii credincioșilor vedeai licărind ca niște mărgăritare lacrimile adevăratei bucurii, când au privit la semnul vădit al grației arhipăstorești, prin care semn de distingere, s'au văzut și ei remunerați prin „preotul cel mare“ pentru ascultarea ce au dat-o în toată vremea păstorului lor sufletesc. Solemnitatea momentului ș-a avut efectul și asupra preotului distins; căci deși oțelit în valurile vieții, căci a avut parte pelângă năcazuri familiare, purtând și jugul văduviei, și de morburi, îl vedem cu glas trâmurând începându-ș-cuvântul de mulțămire către P. On. D. protopresbiter.

L'a rugat a fi talmaci credincios Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan despre impresia adâncă ce a făcut-o în popor actul distingerii sale, a-i mulțami pentru preainalta grație arhipăstorească și a-l asigura, că și pe viitor va fi tot acelaș ostaș credincios al bisericii ortodoxe cum a fost și pân' acum. Mulțamește Prea On. Domn protopresbiter pentru propunerea recomandare de a-l distinge, ce a făcut-o, ș'apoi se întoarce către popor. E ceva înduioșător a asculta o povestire a unei vieți trăite, ce s'a început acum 40 de ani, și în mod cronologic enarând fapte vrednice de laudă și pe împreună lucrători, să o aduci până în ziua de azi.

Distinsul preot își descrie biografia, cum acum 40 de ani, pe când era învățător în Orșova, a fost chemat de fericitul episcop *Ioan Popasu*, să meargă în comuna sa natală *Zolt* unde, afară de 2 familii, cu toții trecuseră la unație și era în primejdie, din cauza unui conducător lacom, a trece întregul tract al Păgetului la unație. Focul credinții însă într'atâta i-a întărit puterile, încât tinerului slab, dar cu atât mai energic, deși unația ocupară și biserica, i-a succes a scoate în decurs de 7 luni unația din comuna sa și astfel a mântuit și întreg tractul. A fost trimis apoi acum 39 de ani în comuna *Terova*, care numără 750 de suflete, aflând o bisericuță din bârne, total ruinată, în care a servit 2 ani. Dar deși biserica a fost de lemn, preotul a fost de aur, căci cu cuvântul a sfătuit și cu fapta a îndemnat, încât în decurs de 7 luni s'a zidit s. biserică de azi, care e una dintre cele mai frumoase ale tractului. Înșiră apoi cum an de an a căutat a o împodobi, numind pe donatori și pe juzii comunali, cari s'au binemeritat; și ce a fost mai înduioșător, că după ce poporul, pentru cei trecuți la fericita odihnă a rostit un evlavios „Dumnezeu să-i

iertere!“ să constate că dintre tovarăși singur unul mai e în viață: fostul atunci, dar și acum primul epitrop *Ioan Franți Penciu*. Spune cum a renovat din temelie școala, și în urmă mulțamește poporului, care l-a ajutat de a-ș ridica casă parohială, căci n'avea unde să-ș plece capul. Îi îndeamnă a asculta și mai departe de sfaturile sale părintești, urmându-l și 'n povețele ce le dă pentru bunăstarea și progresul în cele economice. În fine se întoarce către altar și 'n cuvinte mișcătoare rostește rugăciunea de mulțămire.

După terminarea s. liturgii s'a ținut ședință festivă cu comitetul parohial, spre a-ș eterniza la protocol actul preainaltei grații arhieresti d'a fi distins preotul *Iulian Bumbescu*; iar învățătorul *George Petrovicu* s'a prezentat împreună cu comitetul parohial la casa distinsului preot, spre a-l felicita în numele comunei bisericești.

La masa ospitală a distinsului preot, ne-a cedit economul-epitrop *Ioan Franți Penciu* un imn ocazional, compus din prilejul distingerii iubitului lor preot; iar în numele poporului credincios și a amicilor preotului distins s'a expedat la adresa Prea S. Sale Domnului Episcop o telegramă de mulțămire pentru distingerea meritosului preot.

De încheiere îi dorim distinsului preot, ca și în viitor, deși cu vrâsta puterile îi slăbesc, să fie acelaș ostaș credincios al bisericii românești cum a fost, apărând cu cunoscuta-i vervă oratorică și energie cauzele bisericii, a școlii și a neamului, a căror servitor credincios este.

Stiri

Botezul Domnului s'a sărbătorit aici foarte frumos.

La s. liturgie a pontificat înalt Prea Cuv. Sa părintele arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Musta* asistat de protosinghelul *Dr Iosif Olariu*, protopresbiterul *Andrei Ghidiu*, preoții *Spiridon Șandru*, *Gheorghe Buru* și *Pavel Magdescu*, diacon. După rugăciunea amvonului, în frunte cu Prea Sfințitul Episcop *Dr E. Miron Cristea*, s'a făcut procesiune la s. Cruce din piața mare, unde s'a săvârșit sântirea apei, conform tipicului. Mulți credincioși ortodocși și de alte confesiuni au format marele convoi, îndeosebi că a fost o vreme cum rar să 'ntâmplă la această dată. Marți în 7 l. c. slujbele dumnezeiești s'au făcut în biserica din cimiter cu hramul s. *Ioan Botezătorul*. A slujit M. On. Domn *Spiridon Șandru* cu asistența preoților *Ioan și Emil Stoian*.

Mulțămire publică. Comitetul „Societății române de cântări și muzică“ din loc mulțamește și pe aceasta cale pentru următoarele suprasolviri incuse la concertul dela *Sân-Văsi*: P. S. S. Dl Episcop *Dr E. Miron Cristea* 7 cor.; I. P. C. S. Dl arhimandrit, vicar episcopesc *Filaret Musta* 5 cor.; *Dr Virgil Budințian* 10 cor.; *Dna Valeria Rațiu* 1 cor.; *Furdui*, voluntar 50 bani; *Armon Mioc* 1 cor.; *Petru Fotoc* 1'50 cor.; *major Nicolae Jumanca* 2 cor. și *Dr Cornel Cornean* 5 cor.

Cununie. Cand. de preot *Ioan Vladescu* se cunună cu d-șoara *Emilia Reno* la 19 l. c. Fie 'n ceas cu noroc!

Igiena. Reuniunea salubrității publice din patrie a înaintat ministrului de culte și instrucțiune publică un memoriu cerând, ca studiul igienei în școlile medii să fie propus de medici ca profesori ordinari, și anume celi puțin în 3 clase gimnaziale.

Întunecimi vor fi anul acesta: două de soare și două de lună. La noi să va vedea numai întunecimea de lună din 11 Martie. La 21 August n. va fi întunecime totală de soare, va fi mai bine văzută în Rusia europeană.

Bibliografie.

Cosinzeana Nr 2 are: Almanah ori altceva? Relicviile scumpe ale neamului. Autorul Giocondei. Misterul dela Passy. Rânduri mărunte. De departe (poezie). Copilul nimănu. Cântare. (poezie). Ce mi-a făcut mic cometa Halley? Biserica sfinților fără de nume. Crima lui Sylv. Bonnard.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III din comuna **Plugova**, protopresbiteratul Mehadiei, rămasă vacantă prin încetarea din viață a preotului Constantin Vlăduceanu.

Venitele parohiei sânt:

1. O leafă fixă de 400 cor.
2. Cvarțir cu grădină.
3. O sesiune parohială de 33 jugăre.
4. Venitele stolare obicinuite.

Concurenții își vor trimite petițiunile lor, înzăstrate cu documentele cuvenite în înțelesul regulamentului pentru parohii, în termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecezană, Oficiului protopopesc al Mehadiei.

Totodată să îndatorează a se înfățișa într'o Duminecă sau sârbătoare, înainte de ziua alegerii, în sfânta biserică din Plugova, pentru a-și arăta îndemânarea în cântare și cuvântare.

Plugova din ședința comitetului parohial ținută în 12/25 Octomvrie 1913.

3—3

Nicolae Vlăduceanu

Iosif Dragulescu

notar.

preș. com.

În conțelegere cu mine: *Dr Ion Sirbu*, adm. prot.

Nr. 9379 B ex 1913.

Acest concurs să publică din nou, anulată fiind publicarea din Nrii 50 și 51 ai foaiei diecezane. Vezi nota oficială din fruntea foii diecezane Nr. 52.

Caransebeș în 24 Decemvrie 1913.

Dr E. Miron Cristea

episcop.

Pentru îndeplinirea postului de *învățător* în mod definitiv la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Târnova**, protopresbiteratul Bocșei-montane, comitetul parohial publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”, cu următoarele emolumente:

1. Salar fundamental 1000 coroane, pentru întregire la 1200 cor. s'a cerut ajutor dela stat.
2. Cortel în natură cu grădină de 720□ stânjani.
3. Pentru participare la adunarea generală 20 cor.
4. Pentru participare la adunarea despărțământului 20 coroane.
5. Pentru conducerea corului vocal înființând 80 coroane.
6. Dela înmormântări (cu liturgie) unde va fi poftit 2 cor., dela înmormântări simple 1 cor.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântările bisericesti, a purta scripturistica în sinodul și comitetul parohial și a compune socoțile cultului fără altă remunerațiune. Preferiți vor fi cari sânt în stare a instrui și conduce corul vocal.

Recurenții, au a se prezenta în sfânta biserică în vre-o Duminecă ori altă sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cântarea bisericească, dar nidecum în ziua alegerii. Recursele instruate cu toate cele

delipsă au a să înainta Oficiului protopresbiterat din Bocșa-montană în timpul reglementar.

Târnova la 13 Octomvrie 1913.

Ioan Turnea m. p.

paroh, președinte.

2—3

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător, respective *învățătoare*, la școala conf. gr. or. rom. din **Ohabita**, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

Emolumentele:

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. Pentru scripturistica 10 cor.
3. Pentru conferințele învățătoarești 15 cor.
4. Cuartirul în natură cu grădină de legumi.
5. Pentru întregirea salarului la mărimea ficsată de art. de lege XVI din 1913, comuna bisericească a cerut ajutor de stat.

Recurenții, cari doresc a ocupa acest post, au a-și subșterne recursul, adresat comitetului parohial din Ohabita, Prea On. Oficiu protopresbiterat din Caransebeș și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, cu prealabila învoire a Prea On. Domn protopresbiter tractual, dar nu în ziua de alegere.

Ohabita din ședința comitetului parohial, ținută la 16/29 Decemvrie 1913.

2—3

Comitetul parohial

În conțelegere cu Prea On. Domn protopresbiter tractual.

Pentru ocuparea definitivă a postului de *paroh* în parohia de clasa III-a din **Scăiuș**, protopresbiteratul Logojuului, să escrie a doua oară concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”, în conformitate cu ordinațiunea Ven. Conzistor ddo 7 Oct. a. c. Nr 7163 B.

Venitele sânt:

1. 64 jugere de pământ. Dările are a le solvi alesul preot.
2. Birul parohial: 20 litre porumb de fiecare număr de casă.
3. Stola uzitată.
4. 2 locuri intravilane.
5. 2 locuri extravilane.

În lipsa de casă parohială, alesul preot va avea a se îngriji singur de locuință.

Recurenții cu clasificăția în regulă sânt poftiți a-și înainta petițiile de concurs, instruite conform prescrielor Stat. org. bis. și ale „Regulamentului pentru parohii”, și adresate comitetului parohial, Prea On. Oficiu protopopesc în Logoj. Spre a-i cunoaște poporul se pot prezenta, după prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopop Dr George Popovici, în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, ca să-și arăte desteritatea în cântare, însă nu în ziua de alegere.

Scăiuș (Bojtorjános) din ședința comitetului parohial ținută în 15 Decembrie 1913.

Dimitrie Franti

preș. com. par.

Simeon Temeș

not. com. par.

În conțelegere cu oficiul protopresbiterat: *Dr George Popovici*, protopresbiter.

2—3

Nr 9631 B ex 1913

Concursul acesta să publică cu adausul, că avându-să în vedere dispozițiunea cuprinsă în alineatul al treilea din § 31 al regulamentului pentru parohii, termenul de concurgere este 30 de zile.

Conzistorul diecezan